

Şerif Mardin bibliyografyası (1950-2007)

Alim ARLI

Sunuş

Bu bibliyografyada, Prof. Dr. Şerif Mardin'in 1950 yılından 2007 yılına kadar akademik hayatını yansıtan tüm yayınlarının ve üniversite çalışma hayatının kronolojik/bibliyografik bir tasnifi yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmada ilk olarak Şerif Mardin'in görev yaptığı akademik kurumlar ve çalıştığı üniversitelerin bir dökümü ortaya konulmuştur. Daha sonra tespit edebildiğimiz kadarıyla, Mardin'in siyasî hayatı, dernek faaliyetleri ve aldığı ödüller kaydedilmiştir. Üçüncü olarak Mardin'in tüm eserleri zaman dizimi sırasına göre sınıflandırılarak verilmiştir. Bu tasnifte makale, deneme, söyleşi veya kitapların ilk yayınlandığı yer temel alınmıştır. Mardin'in Türkçede basımı yapılan toplu eserlerinde yer alan çalışmalar kaynağın ilk yayınlandığı yerin hemen ardından ayrıç içinde gösterilmiştir. Belirtmek gerekir ki, fazlasıyla dağınık durumda olan bu eserlerin yayınlandığı yerlerin ilk bası yerine göre tasnifi sırasında gözden kaçmış olan yayınların bulunması muhtemeldir. Ulaşabildiğimiz bütün mülakatların künyelerini vermekle beraber, ulaşamadığımız başka söyleşiler de olabilir. Fakat bunların sayısının fazla olduğunu zannetmiyoruz. Dördüncü olarak Mardin'in Türkçeden İngilizceye ve İngilizceden Türkçeye yaptığı iki çevirinin künyesi verilmiştir.

Son kısımda ise doğrudan yine Şerif Mardin'in çalışmaları üzerine İngilizcede ve Türkçede yayınlanmış olan makale, kitap ve tezlerin bir dökümü yapılmıştır. Burada takip edilen yöntem, Mardin'e yapılan atıflar değil, doğrudan Mardin'in çalışmalarını ele alan eserlerin tespiti-
tidir. Bibliyografyanın her bölümünde muhtemel eksiklikler sözkonusu olabilir. Fakat altı yıllık bir araştırmaya, kaynak eserlerle ikincil literatürün tespitine dayanan bu çalışmada mütekâmil bir bibliyografya oluşturmaya gayret edilmiştir. Mardin'in düşüncelerini konu alan ikincil literatürün teferruatlı bir dökümü ise tarafımızca halen çalışılmakta olup ileriki bir tarihte yayımlanacaktır. Kanaatimizce bu tür çalışmalar,

fikir âlemimize mütevazı bir katkı, yapılacak eleştiri ve kritiklere doğru bir zemin sağlayacak dökümler olarak değerlendirilmelidir. Elinizdeki bibliyografyada yer alan yayınların gruplandırılmasının sonuçları şu şekildedir: 85 makale, 11 söyleşi, *Forum*'da çıkan 45 deneme/yazı, 18 kitap tanıtımı, 5 müstakil kitap, 5 makaleler derlemesi kitap.

I. Şerif Mardin'in Akademik Hayatı ve Görev Yaptığı Üniversiteler

- Doğum tarihi- İstanbul, 1927.
- Lise- Galatasaray Lisesi, İstanbul. Eğitimini ABD'de tamamlamıştır.
- Lisans- Stanford Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü, 1948.
- Yüksek lisans- Johns Hopkins Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, 1950.
- Doktora- Stanford Üniversitesi (Hoover Enstitüsü) Siyaset Bilimi Bölümü, 1958.
- Araştırma Görevlisi (1954–1956), Doçent ve Profesör, Siyasal Bilimler Fakültesi, Ankara Üniversitesi, 1961–1972.
- Doktora sonrası araştırmacı- Princeton Üniversitesi, Şark Çalışmaları Bölümü, 1958–1961.
- Araştırma Bursu- Harvard Üniversitesi, Orta Doğu Enstitüsü, 1960–1961.
- Misafir Profesör- Columbia Üniversitesi, Orta Doğu Enstitüsü, 1965–1966, 1970, 1971–1973, 1986.
- Misafir Profesör- Princeton Üniversitesi, 1958–1959, 1970–1971.
- Misafir Profesör- Harvard Üniversitesi, 1959–1961.
- Misafir Profesör- California Üniversitesi, Los Angeles, 1975.
- Misafir Profesör- California Üniversitesi, Berkeley, 1985.
- Profesör, Kurucu Dekan, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi Bölümü, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 1973–1991.
- Misafir Profesör- Oxford Üniversitesi, 1980–1982.
- Misafir Profesör- Ecoles des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS), Paris, 1985.
- Misafir Profesör ve sonra kalıcı makamlı Profesör, American Üniversitesi İslam Araştırmaları Merkezi Başkanlığı, 1989–1999.
- Misafir Profesör- Wissenschaft College, Berlin, 1997–1998.
- Profesör- Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Sabancı Üniversitesi, İstanbul, 1999'dan günümüze.
- Misafir Profesör- Syracuse Üniversitesi, New York, 2005 Güz sömestr.

II. Siyasî ve Sosyal Faaliyetleri ile Aldığı Ödüller

- 1954–1966 *Forum* dergisi yazarlığı.
- 1956–1957- Hürriyet Partisi Genel Sekreterliği.
- 1967–1970- Türkiye Sosyal Bilimler Derneği (TSBD) kurucu başkanlığı.
- 1993- ODTÜ Prof. Dr. Mustafa Parlar Eğitim ve Araştırma Vakfı Yılın Bilim Adamı Ödülü (Prof. Dr. Tekin Dereli ile birlikte).
- 1994- Yeni Demokrasi Hareketi (YDH) kurucu üyesi.

III. Şerif Mardin'in Çalışmalarının Kronolojik Tasnifi

1950

1. “Recent Trends in Turkish Historical Writing”, Kitap Tanıtımı, *The Middle East Journal*, c. IV, no. 3, s. 356-358. (“Türk Tarih Yazımında Son Eğilimler”, çev. Tuncay Önder, *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 291-296).

1954

1. “Kültür ve Kütle”, *Forum*, 1 Nisan 1954, c. I, sy.1, s. 17-18. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 297-302).
2. “Politikanın İnanç Muhtevası”, *Forum*, 1 Temmuz 1954, c. I, sy. 7, s. 9-10. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 315-320).
3. “Demokrasi ve Aydının Mesuliyeti”, *Forum*, 15 Kasım 1954, c. II, sy. 16, s. 8-9. (*Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 289-294).

1955

1. “Tabii Hukukun Gelişme Safhaları Hakkında Bir Not”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, c. X, sy. 2, s. 145-158.
2. “Kütle ve Demokrasi Eğitimi”, *Forum*, 15 Ocak 1955, c. II, sy. 20, s. 7-8. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 303-307).

3. “Mrs. Knight ve Hümanist Kültür”, *Forum*, c. II, sy. 22, s. 19-20.
4. “Malenkof ve Sovyet Muvazenesi”, *Forum*, c. II, sy. 23, s. 11-12.
5. “‘Les Mandarins’ ve ‘Fransız Aydını’”, *Forum*, 1 Mart 1955, c. II, sy. 23, s. 19-20. (*Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 307-312).
6. “Gene Sartre Hakkında”, *Forum*, c. III, sy. 34, s. 22.
7. “Devrimizde Âmme Felsefesi”, *Forum*, 15 Eylül 1955, c. III, sy. 36, s. 12-13. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 321-328).
8. “Âli Paşa ve Hürriyet”, *Forum*, 1 Kasım 1955, c. IV, sy. 39, s. 10-11. (*Türkiye’de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 269-274).
9. “Osmanlı İmparatorluğunda Müessese ve Fikir”, *Forum*, c. IV, sy. 40, s. 25-26.

1956

1. “Din İptidailiği”, *Forum*, 15 Ocak 1956, c. IV, sy. 44, s. 10-11. (*Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 245-251).
2. “Aydınlarımız ve Tenkid: Tarihi Bir İzah Denemesi”, *Forum*, 1 Mart 1956, c. IV, sy. 47, s. 8-9. (*Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 295-300).
3. “Sovyet Siyasi Düşüncesinde bir Yenilik Var mı?”, *Forum*, c. IV, sy. 48, s. 9-10.
4. “Tanzimat ve ‘İlmiyye’”, *Forum*, 15 Mart 1956, c. IV, sy. 49, s. 9-10. (*Türkiye’de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 263-268).
5. “Yeni Bir Ütopya”, *Forum*, 1 Mayıs 1956, c. V, sy. 51, s. 9-11. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 329-335).
6. “Freud ve Sosyal İlimler”, *Forum*, 1 Haziran 1956, c. V, sy. 53, s. 9-11. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz’er

- Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 25-31).
7. “Bir Seyahatin Akisleri”, *Forum*, c. VI, sy. 62, s. 6-7.
  8. “Atatürk ve İnkılaplar Münasebetiyle”, *Forum*, 15 Kasım 1956, c. VI, sy. 64, s. 10-11. (*Türkiye’de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz’er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 242-247).
  9. “Koestler Diyor ki...”, Kitap Tanıtımı, *Forum*, 15 Aralık 1956, c. VI, sy. 66, s. 22-23. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz’er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 197-201).

1957

1. “Bir Kitap Hakkında”, Kitap Tanıtımı, *Forum*, 1 Ocak 1957, c. VI, sy. 67, s. 20-21. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz’er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 191-195).
2. “Türkiye’de Orta Sınıfların Üç Devri”, *Forum*, 1 Şubat 1957, c. VI, sy. 69, s. 11-12. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 309-317).
3. (Coşkun Kırca ile birlikte), “Kıbrıs Anayasası”, *Forum*, c. VI, sy. 70, s. 7-9.
4. “Fikirler Tarihi Nedir”, Kitap Tanıtımı, *Forum*, 1 Mart 1957, c. VI, sy. 71, s. 20-21. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz’er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 175-179).
5. “Son Solcular”, *Forum*, c. VI, sy. 74, s. 7-8.
6. “Yeni Osmanlıların Hakiki Hüviyeti: Tanzimat Bürokrasisi”, *Forum*, 1 Temmuz 1956, c. VII, sy. 79, s. 11-12; c. VII, sy. 80, 15 Temmuz 1957, s. 8; c. VII, sy. 83, 1 Eylül 1957, s. 9-10. (*Türkiye’de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz’er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 275-287).
7. “İstikbalimizdeki Kütle Problemleri Hakkında”, *Forum*, 1 Ağustos, c. VII, sy. 81, s. 9-10. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 309-317).
8. “Yeni Osmanlılar”, *Forum*, c. VII, sy. 83, s. 9-10.

9. "Modern Dünyada Eğitimin Maksat ve Gayesi", *Forum*, c.VIII, sy. 87, s.7-8.
10. "Tanzimat Fermanı'nın Manası: Yeni Bir İzah Denemesi", *Forum*, 15 Kasım 1957, c. VIII, sy. 88, s. 6-8; c. VIII, sy. 89, 1 Aralık 1957, s. 13-15; 15 Aralık 1957, c. VIII, sy. 90, s. 13-15; 31 Aralık 1957, c. VIII, sy. 91, s. 12-13. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 288-312).

1958

1. "The young Ottoman movement: a study in the evolution of Turkish political thought in the nineteenth century", Doktora Tezi, Stanford Üniversitesi.
2. "Ana Hedefler ve Ötesi", *Forum*, sy. 120, s. 8-9.

1959

1. "Milli Bir Kültür İçin", *Forum*, c. XI, sy. 139, s. 12.

1960

1. "Köprü Kurmak...", *Forum*, 15 Ocak 1960, c. XII, sy. 140, s. 7-8. (*Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 301-306).
2. "The Mind of The Turkish Reformer: 1700-1900", *Western Humanities Review*, sy. 15, s. 250-271. (öteki versiyonu için: "The Mind of The Turkish Reformer: 1700-1900", Sami A. Hanna and George H. Gardner (ed.), *Arab Socialism: A Documentary Survey* içinde, Leiden: E. J. Brill, 1969).

1961

1. "Nasıl Bir Toplum İstiyoruz", *Forum*, 15 Ocak 1961, c. XIII, sy. 163, s. 8-10. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 343-348)
2. "Some Notes on an Early Phase in the Modernization of Communications in Turkey", *Comparative Studies in Society and History*, c. III, sy. 3, s. 250-71. ("Türkiye'de İletişimin Modernleşmenin Erken Safhası Üzerine Bazı Notlar", çev. Gökhan Çetinsaya, *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 143-176).

3. "Prof. Lewis'in Yeni Eseri", Kitap Tanıtımı, *Forum*, 1 Temmuz 1961, c. XIV, sy. 174, s. 17-18. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 185-190).
4. "Yeni Osmanlılar, Jön Türkler ve Silahlı Kuvvetler", *Forum*, 1 Ağustos 1961, c. XIV, sy. 176, s. 6-7. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 139-143).
5. "Some Explanatory Notes on the Origins of the Mecelle", *The Muslim World*, Temmuz 1961, c. 51, sy. 3, s. 189-196 ve c. LI, sy. 4, (Ekim 1961) s. 274-279. ("Mecelle'nin Kaynakları Üzerine Açıklayıcı Notlar", çev. Yusuf Bayraktutan, *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 123-141).
6. "İngiltere'de Kütlenin Kültür Seviyesi Konusunda Bazı Konular", *Forum*, c. XIV, sy. 183, s.7-8.

1962

1. *The Genesis of The Young Ottoman Thought*, Princeton: Princeton University Pres. (Türkçesi: *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu*, çev. M. Türköne-F. Unan-İ. Erdoğan, İstanbul: İletişim Yayınları, 1996; İngilizce yeni baskısı: *The Genesis of The Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas*, Syracuse University Press, 2000).
2. *Türkiye'de İktisadi Düşünce'nin Gelişmesi (1838-1918)*, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 51-118).
3. "Turkey, İslam and westernization", C. Caldaeola (ed.), *Religion and Societies* içinde, Berlin: Mouton.
4. "Libertarian Movements in the Ottoman Empire 1878-1895", *Middle East Journal*, sy. 16, s. 169-182.
5. "Atatürk Hakkında Bir Kitap", Kitap Tanıtımı, *Forum*, c. XIV, sy. 189, s. 17. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s.183).
6. "Siyasal Sözlüğümüzün Özellikleri: 1 'Faşizm'", *Forum*, 15 Şubat 1962 ve 1 Nisan 1962, c. XIV, sy. 92, s. 20-21. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s.159-166).

7. "Makine Eğitimi", *Forum*, c. XV, sy. 195, s. 27.
8. "Siyasal Sözlüğümüzün Özellikleri: 2 'Solcu'", *Forum*, 1 Haziran 1962, c. XV, sy. 196, s. 12-13. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 167-172).

1963

1. "Bir Hastane ve Bir Sorun", *Forum*, c. XVI, sy. 217, s. 16-18.
2. "Siyasi İlimler-Sosyal İlimler", *Forum*, 15 Haziran 1963, c. XVI, sy. 221, (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 43-48).

1964

1. *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri: 1895-1908*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul. [Doçentlik Tezi] (2. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, 1983)
2. "Toplum Bilimlerinde Teoriler Üzerinde Bir Not", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Aralık-Eylül, c. XIX, sy. 3-4, s. 59-70.
3. "Atatürk Devrimlerini Hazırlayan Faktörler (Siyasi Batılılaşmamızda Üç Engel)", *Çeşitli Cepheleriyle Atatürk- Seri Konferanslar*, Robert Kolej School of Engineering, Talebe Cemiyeti Kültürel Organizasyon Komisyonu, Ankara, s. 50-63. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 161-180).
4. "Kennedy ve Amerikan Düşünce Devrimi", *Forum*, c. XVII, sy. 232, s. 11.

1966

1. "Türkiye'de Irkçılık", *Forum*, 1 Temmuz 1966, c. XIX, sy. 294, s. 10-12. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 349-357).
2. "Opposition and Control in Turkey", *Government and Opposition*, c. I, sy. 3, s. 375-387. ("Türkiye'de Muhalefet ve Kontrol", çev. Mehmet Özden, *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 177-194).

3. "Reform in Ottoman Empire: 1856-1876", Kitap Tanıtımı, *Political Science Quarterly*, Mart, c. LXXXI, sy. 1, s. 160-162.
4. "The Turkish Political Elite", Kitap Tanıtımı, *The Public Opinion Quarterly*, Güz, c. XXX, sy. 3, s. 527-528.

1967

1. "Historical Determinants of Stratification: Social Class and Class Conciousness in Turkey" *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, sy. 22, s. 111-142. ("Tabakalaşmanın Tarihsel Belirleyicileri: Türkiye'de Toplumsal Sınıf ve Sınıf Bilinci", *YAZKO Felsefe Yazuları*, çev. Nuran Yavuz, no. 5, İstanbul: 1983, s. 5-33; *Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 77-117).
2. "Köy anketi üzerine yapılacak yeni çalışmalar hakkında rapor", Ankara: DPT Yayını, 33 s.

1969

1. *Din ve İdeoloji*, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Yayınları. (*Din ve İdeoloji*, 2. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, 1983).
2. *Siyasi Fikir Tarihi Çalışmalarında Muhteva Analizi*, Ankara: A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 9-24).
3. "Power, Civil Society and Culture in the Ottoman Empire" *Comparative Studies in Society and History*, Haziran, c. XI, sy. 3, s. 258-281.
4. *Continuity and Change in the Ideas Young Turks*, Ankara: School of Business Administration and Economics Roberts College, Yenişehir Matbaası.
5. *Religion as ideology*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, no. 9, Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etütleri Enstitüsü, 1969.
6. "Önsöz", *Osmanlı Tarihinde Toplumsal Yapı* içinde, Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal İlimler Bölümü Yayını.
7. "Neden Böyle Oldu?", *Cumhuriyet Gazetesi*, 2 Ekim 1969.
8. "Kıray'a Eleştiri", *Mimarlık Semineri*, Ankara.

1970

1. "Köy-Şehir İkileşmesi", *Milliyet Gazetesi*, 6 Ocak 1970.

1971

1. "Ideology and Religion in the Turkish Revolution", *International Journal of Middle Eastern Studies*, c. II, sy. 3, s. 197-211. ("Modern Türkiye'de Din", çev. Gülşat Aygen Tosun, *Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 146-169).
2. "Tanzimat'tan Sonra Aşırı Batılılaşma", E. Tümertekin, F. Mansur ve P. Benedict (der.), *Türkiye: Coğrafî ve Sosyal Araştırmalar*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları, s. 411-458. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 21-79).
3. "Tartışma: 'Siyasal Bilimlerde Araştırmaların Gelişmesi' Konferansında Tebliğ Eleştirisi", *Türkiye'de Sosyal Araştırmaların Gelişmesi*, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdüleri Enstitüsü, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayını, s. 85-91. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 33-41).

1972

1. "Bridge Across the Bosphorus: The Foreign Policy of Turkey", Kitap Tanıtımı, *Political Science Quarterly*, Aralık, c. LXXXVII, sy. 4, s. 685-686.

1973

2. "Center Periphery Relation: a Key to Turkish Politics?" *Daedalus*, Kış, sy. 102/1, s. 169-191. ("Türk Siyasetini Açıklayabilecek Bir Anahtar: Çevre-Merkez İlişkileri", çev. Şeniz Gönen, *Dün ve Bugün Felsefe Dergisi*, sy. 1, 1985; *Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 34-76).
3. " 'Kontrol Felsefesi' ve Geleceğimiz", *Özgür İnsan*, Haziran, sy. 13, s. 17-20. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 133-138).

1974

1. "Arnold Toynbee", *Özgür İnsan*, Temmuz 1974, c. III, sy. 26, s. 54-57. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er

- Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 127-132).
2. "Türkiye'de 'Kitle Kültürü Sorunu'", *Özgür İnsan*, Nisan 1974, sy. 16, s. 58-61. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 151-158).
  3. "Super-Westernization in Urban Life in the Ottoman Empire in the Last Quarter of the Nineteenth Century", P. Benedict, E. Tümertekin and F. Mansur (ed.),
  4. *Turkey: Geographic and Social Perspectives* içinde, Leiden: E. J. Brill.
  5. "Managers of Modernization: Organization and Elites in Turkey (1950-1969)", Kitap Tanıtımı, *Political Science Quarterly*, Güz, c. LXXXIX, no. 3, s. 704-706.

1975

1. "Some Aspects of Middle Eastern Sociology", *Conference on the State of the Social Sciences in the Middle East*, 1-8 Temmuz 1974, Summary of Conference Papes, Social Research Center The American University in Cairo, s. 18-20.
2. "Atatürk, Bürokrasi ve 'Rasyonellik'", *Atatürk Devrimleri I. Milletlerarası Sempozyumu Bildileri*, 10-14 Aralık 1973, İ. Ü. Atatürk Devrimleri Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1975, s. 53-62. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler I* içinde, Mümtaz'er Türküne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 248-259).
3. "12 Ekim Türkiye'si'nin Gerçekleri", Panel Bildirisi, Yöneten: Ali Gevgilili, Katılımcılar: Feyyaz Berker, İdris Küçükömer, Şerif Mardin ve Ertuğrul Soysal; İdris Küçükömer Bütün Eserleri 5: *İdris Küçükömer'le Türkiye Üstüne Tartışmalar* içinde, İstanbul: Bağlam Yayınları, 1994, s.162-169.
4. "Türkiye, Sorunlarını Nasıl Çözebilir?", Panel Bildirisi, 26 Ekim 1975, Yöneten: Ali Gevgilili, Katılımcılar: Feyyaz Berker, İdris Küçükömer, Şerif Mardin ve Ertuğrul Soysal; İdris Küçükömer Bütün Eserleri 5: *İdris Küçükömer'le Türkiye Üstüne Tartışmalar* içinde, İstanbul: Bağlam Yayınları, 1994, s.194-196.

1976

1. *İdeoloji*, Ankara Türkiye Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, Sevinç Matbaası; (ikinci baskı, Turhan Yayınları, Ankara, 1982).

2. “Türk Düşüncesinde Batı Sorunu”, *Politika*, 1 Ocak 1976. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 239-248).

1977

1. “Religion in Modern Turkey”, *International Social Science Journal*, c. XXIX, sy. 2, s. 279-297. (“Modern Türkiye’de Din”, çev. Hasan Ünal, *Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 81-113).
2. “Din Sorunu Yeni Bir Düzeye Ulaşırken...”, *Milliyet Gazetesi*, 6/1/1977b. (*Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 238-244).
3. “Youth and Violence in Turkey”, *International Social Science Journal*, c. XIX, sy. 2, s. 229-254. (“Türkiye’de Gençlik ve Şiddet”, çev. Mustafa Erdoğan, *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 251-289).
4. “Laiklik İdeali ve Gerçekler”, *Atatürk Döneminin Ekonomik ve Toplumsal Sorunları 1923-1938* semineri, İstanbul: İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Mezunları Derneği Yayını, Eylül, s. 381-394 (İkinci kez yayımlandığı yer: *Türkiye Günlüğü*, Yaz, 1999, c. LVI, sy. 51-57).

1978

1. “Sınıf, Grup ve Kişilik”, *Toplumcu Düşün*, 1 Haziran 1978, sy. 1. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 145-149).
2. “Görkemli Yapılar-Küçük Yapılar”, *Milliyet Gazetesi*, 3 Ocak 1978. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 359-364).
3. Şerif Mardin ve diğerleri, (1978c), *Perspectives on Small-Scale Production and Trade in Bursa interdiscipliners Explanations*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 92 s.

1979

1. “The Modernization of Social Communication”, (ed.) Lerner, Spier and Laswell, *Propaganda and Communications in World History* içinde, s. 381-443.

1980

1. "Turkey: The Transformation of an Economic Code", E. Özbudun ve A. Ulusan (ed.), *The Political Economy of Income Distribution in Turkey* içinde, New York: Holmes & Meier, s. 23-53. ("Türkiye: Bir Ekonomik Kodun Dönüşümü, çev. Levent Köker, *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 195-228).
2. "Centre-periphery as a concept for the study of the social transformation of Turkey", R. D. Grillo (ed.), *Nation and State in Europe: Anthropological Perspectives* içinde, London; New York: Academic Press, 1980 (İkinci kez).

1981

1. "Religion and Secularism in Turkey", A. Kazancıgil ve Ergun Özbudun (ed.), *Atatürk: Founder of a Modern State*, Londra: C. Hurst and Co., s. 191-219, ("Türkiye'de Din ve Laiklik", çev. Fahri Unan, *Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 37-80).
2. "Bediüzzaman Said Nursi (1870-1960): The Shaping of a Vocation", J. Davis, (der.), *Religious Organization and Religious Experience* içinde, Londra: Academic Press, 1982, s. 65-79. ("Bediüzzaman Said Nursi (1873-1960): Bir Tebliğin Şekillenmesi", çev. Fahri Unan, *Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 170-193).
3. "The Political and Economic Development of Modern Turkey", Kitap Tanıtımı, *International Affairs*, Yaz, c. LXXXVIII, sy. 3, s. 535-536.
4. "The Modernization of Turkey: From Atatürk to Present Day", Kitap Tanıtımı, *International Affairs*, Yaz, c. LVIII, sy. 4, s. 700-701.

1982

1. "The Political and Economic Development of Modern Turkey", Kitap Tanıtımı, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, Yaz, c. LVIII, sy. 3, s. 535-536.
2. "The Modernization of Turkey: From Atatürk to Present Day", Kitap Tanıtımı, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, Güz, c. LVIII, sy. 4, s. 700-701.

1983

1. "L'aliénation des Jeunes Turcs: Essai d'explication partielle d'une conscience révolutionnaire", *Économie et Sociétés dans l'Empire Ottoman*, J. L. Bacqué-Grammont ve P. Dumont (ed), Paris: Centre National de la Recherche Scientifique, s. 157-165.
2. "Atatürkçülüğün Kökenleri", *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul: İletişim Yayınları, c. I, s. 86-88. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 181-188).
3. "Batıcılık", *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul: İletişim Yayınları, c. I, s. 245-150. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 9-20).
4. "İslamcılık", *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul: İletişim Yayınları, c. V, s. 1400-1404 (*Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 11-24).
5. "İslamcılık", *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul: İletişim Yayınları, c. VII, s. 1936-1940. (*Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 25-36).
6. "Sivil Toplum", *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul: İletişim Yayınları, c. VII, s. 1918-1922. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 9-19).
7. "Yenileşme Dinamiğinin Temelleri ve Atatürk", *Çağdaş Düşüncenin Işığında Atatürk*, İstanbul: Eczacıbaşı Vakfı Yayınları, s. 23-48. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 204-241).

1984

1. "A Note on the Transformation of Religious Symbols in Turkey", *Turcica*, c. XVI, s. 115-127. ("Türkiye'de Dini Sembollerin Dönüşümü Üzerine Bir Not", çev. Gülşat Aygen Tosun, *Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 194-212).
2. "‘Aydınlar’ Konusunda Ülgener ve Bir İzah Denemesi", *Toplum ve Bilim*, Kış, sy. 24, s. 9-15. (*Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3*

içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 255-265).

1985

1. "Tanzimat ve Aydınlar", *Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, c. I, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 46-54. (*Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 266-288).
2. "19. Yüzyılda Düşünce Akımları ve Osmanlı Devleti", *Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, c. I, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 342-351. (*Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 81-101).
3. "Yeni Osmanlılar ve Siyasi Fikirleri", *Tanzimat'tan Günümüze Türkiye Ansiklopedisi*, c. VI, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 1698-1701.
4. "Şerif Mardin'le Din ve Devlet Sosyolojisi Konusunda Söyleşi", *Dün ve Bugün Felsefe*, Kitap 1, Söyleşiyi yapan: Ali Bayramoğlu, İstanbul: Bilim/Sanat/Felsefe Yayınları, s.140-166. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 118-157).

1986

1. "Religion and Politics in Modern Turkey", James P. Piscatori (ed.), *Islam in the Political Process* içinde, Cambridge University Press: Cambridge, ("Modern Türkiye'de Din ve Siyaset", çev. Mustafa Erdoğan, *Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 114-145).
2. "Max Weber Üzerine", *Max Weber, Sosyoloji Yazıları*'na Önsöz, çev. Taha Parla, İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları, s. XIII-XVI. (*Siyasal ve Sosyal Bilimler Makaleler 2* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 121-126).

1987

1. "Türk Toplumunu İnceleme Aracı Olarak 'Sivil Toplum'", *Defter*, Aralık-Ocak, sy. 2, s. 7-16. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 20-33.).

2. "Sunuş", *İttihad ve Terakki Cemiyeti'nin kurucusu ve 1/1 no'lu üyesi İbrahim Temo'nun İttihad ve Terakki Anıları*, İstanbul: Arba Yayınları, s. VII-IX, 1987.

1988

1. "Freedom in an Otoman Perspective", M. Heper ve A.Evin (ed.), *State, Democracy and the Military: Turkey in the 1980s* içinde, Walter de Gruyter, Berlin and New York, s. 23-35. ("Osmanlı Bakış Açısından Hürriyet", çev. Mehmet Özden, *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 103-122).

1989

1. *Religion and Social Change in Modern Turkey: The Case of Bediüzzaman Said Nursi*, Albany & New York: SUNY Pres. (*Bediüzzaman Said Nursi Olayı: Modern Türkiye'de Din ve Toplumsal Değişim*, çev. Metin Çulhaoğlu, İstanbul: İletişim Yayınları, 1992).

1990

1. *Türkiye'de Din ve Siyaset, Makaleler 3*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990.
2. *Sosyal ve Siyasal Bilimler, Makaleler 2*, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990.
3. "Atatürk ve Pozitif Düşünce", Atatürk ve Cumhuriyet Dönemi Türkiye'si, Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Ankara, s. 57-67. (*Türkiye'de Toplum ve Siyaset Makaleler 1* içinde, Mümtaz'er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1990, s. 189-203).
4. "Türkiye'de Kimlik Meselesi ve İslam..." *Dergah*, Söyleşi, c. I, sy. 8.
5. "Islamic Fundamentalist' Perspectives: Egypt and Turkey", Paper presented to the Conference on Socio-Economic Transformation, State and Political Regimes: Egypt and Turkey, July 26-28, İstanbul, 1990.
6. "European Culture and Development of Modern Turkey", Ahmet Evin ve Geoffrey Denton (ed.), *Turkey and the European Community* içinde, Leske: Budash Opladen, 1990.
7. "The Ottoman Empire and World Economy: The Nineteenth Century", Kitap Tanıtımı, *Contemporary Sociology*, Temmuz, c. XIX, sy. 4, s. 545-546.

8. “Batı Düşüncesi Tekelci”, Söyleşi, *Nokta Dergisi*, Eylül, sy. 37, s. 78-79.

1991

1. “Kültür ve Din”, çev. Gülşat Aygen Tosun, *Türkiye Günlüğü*, Kış, sy. 13, s. 4-12. (Orjinali yayınlanmamış konferans metni: “Cultur and Religion Towards the year 2000”, *The Conference on Turkey Towards the Year 2000*, Türk Siyasi İlimler Derneği; “2000’e Doğru Kültür ve Din”, *Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3* içinde, İstanbul: İletişim Yayınları, 1991, s. 213-237).
2. *Türkiye’de Din ve Siyaset Makaleler 3*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.
3. *Türk Modernleşmesi Makaleler 4*, Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.
4. “Islam and Revolution in the Middle East”, Kitap Tanıtımı, *International Journal of Middle East Studies*, Ağustos, c. XXIII, sy. 3, s. 413-414.
5. “Authority in Islam: From the Rise of Muhammad to the Establishment of the Umayyads”, Kitap Tanıtımı, *Contemporary Sociology*, Eylül, c. XX, sy. 5, s. 733-734.
6. “The Just and the Unjust”, *Daedalus*, c. CXX, sy. 3, s. 113-29. (Türkçesi: “İyiler ve Kötüler”, Mustafa Özel (der. ve çev.), *Tarih Risaleleri* içinde, İstanbul: İz Yayınları, 1995).
7. “The Nakşibendi Order in Turkish History”, Richard Tapper (ed.), *Islam in Modern Turkey* içinde, London: I. B. Tauris, (Türkçesi: “Türk Tarihinde Nakşibendi Tarikatı”, çev. Özden Arıkan, Richard Tapper (ed.), *Çağdaş Türkiye’de İslam*, İstanbul: Sarmal Yayınları, 1993).

1993

1. “Religion and Secularism in Turkey”, Albert Hourani, Philip Khoury and Mary C. Wilson (ed.), *The Modern Middle East* içinde, London: I.B. Tauris.

1994

1. *Cultural Transitions In The Middle East*, Şerif Mardin (ed.) E.J. Brill, Leiden.
2. “Introduction”, Şerif Mardin (ed.), *Cultural Transitions In The Middle East* içinde, Leiden: E.J. Brill.

3. "Culture Change and the Intellectual: A Study of the Effects of Secularization in Modern Turkey: Necip Fazıl and the Nakşibendi", Şerif Mardin (ed.), *Cultural Transitions In The Middle East* içinde, Leiden: E.J. Brill.
4. "Islam in Mass Society: Harmony versus Polarization", Metin Heper ve Ahmet Evin (ed.), *Politics in the Third Turkish Republic* içinde, Boulder Co: Westwiev.
5. "Atatürk'ü Anarken", *Türkiye Günlüğü*, Mayıs-Haziran, sy. 28, s. 5-9.
6. "Şerif Mardin: 'Belki Yetmiş Seksen Yıl Var ki Türkiye Hoşgörülü Bir Memleket Olamamış'", Necmettin Şahiner'le Söyleşi, *Yeni Dergi*, sy. 4.
7. "The Azerbaijani Turks: Power and Identity under Russian Rule.; Muslim in Central Asia: Expressions of Identity and Change", Kitap Tanıtımı, *Contemporary Sociology*, Temmuz, c. XXIII, sy. 4, s. 552-553.
8. "Cumhuriyet ve Hafızalarda Yaşayan Bir Devlet", *Görüş: Türkiye Sanayiciler ve İşadamları Derneği Yayın Organı*, Soli Özel'le Söyleşi, Eylül-Ekim, sy. 16, s. 34-37.

1995

1. "Civil Society and Islam", John A. Hall (ed.), *Civil Society: Theory, History, Comparison* içinde, Cambridge: Polity Press, s. 278-300.
2. "Kollektif Bellek ve Meşruiyetlerin Çatışması", çev. Sosi Dolanoğlu-Serra Yılmaz, Şerif Mardin et al. (ed.), *Avrupa'da Etik, Din ve Laiklik* içinde, İstanbul: Metis Yayınları.
3. "Mehmet Namık Kemal", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. II, NY; London: Oxford University Press, s. 409-410.
4. "Necip Fazıl Kısakürek", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. II, NY; London: Oxford University Press, s. 436-437.
5. "Mevlevi", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. III, NY; London: Oxford University Press, s.102.
6. "Nurculuk", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. III, NY; London: Oxford University Press, s. 255-256.

7. "İbrahim Şinasi", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. IV, NY; London: Oxford University Press, s. 75.
8. "Ali Suavi", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. IV, NY; London: Oxford University Press, s. 97-98.
9. "Tanzimat", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. IV, NY; London: Oxford University Press, s. 183-186.
10. "Young Ottomans", John L. Esposito (ed. in chief), *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*, c. IV, NY; London: Oxford University Press, s. 357.

1996

1. "Birleştirici Zekânın İstisnai Yeri", Eyüp Can, *Fethullah Gülen Hocaefendi ile Ufuk Turu* içinde, İstanbul: Milliyet Yayınları, s. 198-201.

1997

1. "Projects as Methodology: Some Thoughts on Modern Turkish Social Sciences", Sibel Bozdoğan ve Reşat Kasaba (der.), *Rethinking Modernity and National Identity in Turkey* içinde, Seattle: University of Washington Press. (Türkçesi: "Modern Türk Sosyal Bilimleri Üzerine Bazı Düşünceler", Sibel Bozdoğan ve Reşat Kasaba (der.), *Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik* içinde, çev. Nurettin el Hüseyini, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1999).
2. "Osmanlı'da Devlet Gücünün Söylemi Olarak Türkçe Üzerine: Giriş Niteliğinde Geçici Notlar, (Bölüm1)", bildiri metni, çev. Yurdanur Salman ve Deniz Hakyemez, *Cogito*, sy. 12, s. 267-278. (Orijinal kaynağına ulaşılamadı).
3. "Şerif Mardin'le Söyleşi", söyleşiyi yapan Cüneyt Ülsever, *Yeni Ufuk Gazetesi*, 16 Haziran 1997, yıl 1, sy. 2, s. 8.

1998

1. "Some Notes on Normative Conflict in Turkey", Peter Berger (der.), *The Limits of Social Cohesion: Conflict and Mediation in Particularist Societies* içinde, Westview Press, s. 207-231.
2. "Devlet ve Kompromi", *Sözleşme*, Ocak, sy. 3, s. 13-14.

1999

1. “Abdurreshid İbrahim and Zeki Velidi Togan in the Muslims of Russia”, Korkut A. Ertürk (ed.), *Rethinking Central Asia* içinde, Ithaka Press, Lebanon.
2. “The Ottoman Empire”, Karen Barkey ve M. von Hagen (ed.), *After Empire. Multiethnic Societies and Nation-Building. The Soviet Union and the Russian, Ottoman and Habsburg Empires*, Boulders: Westview Press, s. 115-128.
3. “Ortak Bir İnsanlık Mirasından Söz Edilebilir mi?”, Yahya Sezai Tezel ve Wulf Schönbohm (ed.), *World, Islam and Democracy*, Ankara: Konrad Adenaur Vakfı Yayınları. (Türkçe kitap baskısı: “Adlandırma Sorunu”, *Dünya, İslam ve Demokrasi*, Yahya Sezai Tezel ve Wulf Schönbohm (ed.), çev. Yahya Sezai Tezel, Ankara: Kadim Yayınları, 2003).

2000

1. “Tarihimize Bir Hasbihâl”, *Yeni Türkiye: Osmanlı Özel Sayısı III*, Mayıs-Haziran, sy. 33, s. 384-387.
2. “Hayal Gücümüz Sansürlü”, *Milliyet Gazetesi*, 24 Kasım 2000.

2001

1. “An Islamic political formula in transformation: Islam, identity and nationalism in the history of the Volga Tatars”, Charles E. Butterworth, I. William Zartman (ed.), *Between the State and Islam* içinde, Washington: Woodrow Wilson Center Press; Cambridge, U.K.; New York: Cambridge University Press.
2. “Yeni Osmanlı Düşüncesi”, Mehmet Ö. Alkan (ed.), *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Tanzimat ve Meşrutiyetin Birikimi* içinde, c. I, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 42-53.
3. “Genel Hatlarıyla Modernleşme”, Sabri Orman (ed.), *Modernleşme İslam Dünyası ve Türkiye*, Sempozyum Bildirileri içinde, İstanbul: Ensar Yayınları.
4. “Önsöz”, Eylül 2001, Ruşen Çakır, *Ayet ve Slogan: Türkiye’de İslami Oluşumlar* içinde, İstanbul: Metis Yayınları, 9. Baskı, 2002, s. 7-8.

2002

1. “Oryantalizmin Hasıraltı Ettikleri”, *Doğu-Batı*, sy. 20, s. 111-117.
2. “Playing Games with Names”, Deniz Kandiyoti ve Ayşe Saktanber (ed.), *Fragments of Culture The Everyday in Modern Turkey* içinde,

London&NY: I.B Tauris. (Türkçesi: “Adlarla Oyunlar”, Ayşe Sak-tanber&Deniz Kandiyoti (ed.), *Kültür Fragmanları: Modern Tür-kiye’de Gündelik Hayat*, İstanbul: Metis Yayınları, 2003).

3. “İyi Niyetine Katiyen Leke Sürmemek Lazım”, *Hürriyet Gazetesi*, Cüneyt Ülsever’le Söyleşi, 6 Eylül 2002.

2003

1. “AKP’nin iktidarda olması Kemalizm’in bir başarısı sayılmalıdır”, *Vatan Gazetesi*, Ruşen Çakır’la Söyleşi, 30 Eylül 2003.
2. “Reflections on Said Nursi’s Life and Thought”, İbrahim. M. Abu Rabi (ed.), *Islam at the Crossroads: On the life and Thought of Bedi-uzzaman Said Nursi* içinde, State University of Newyork, 2003. (Türkçesi, “Said Nursi’nin Yaşamı ve Düşüncesi Üzerine Notlar”, İbrahim M. Abu-Rabi (ed.), *Yolların Ayrılış Noktasında İslam* içinde, İstanbul: Gelenek Yayınları).
3. “Türkiye Cumhuriyetinde Laik Modelin Oluşumu”, *Devlet ve Din İlişkileri: Farklı Modeller, Konseptler ve Tecrübeler*, sempozyum bildirileri içinde, Kav, Sisav ve İsar, Eylül 2002, Ankara: Konrad Adenauer Vakfı (KAV) Yayınları.

2004

1. “Şerif Mardin ile ‘Türk Siyaset Düşüncesi’ Üzerine”, Söyleşi, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. II., sy. 1. s. 399-422.

2005

1. “İslamcılığı Unutmuyor Biraz Yana Koyuyorlar”, *Milliyet Gazetesi*, Derya Sazak’la Söyleşi, 28 Şubat 2005.
2. “Turkish Islamic Exceptionalism Yesterday and Today: Continuity, Repture and Reconstruction in Operational Codes”, *Turkish Studies*, yıl 6, sy. 2. (Türkçesi: “Operasyonel Kodlarda Süreklilik, Kı-rılma ve Yeniden İnşa: Dün ve Bugün Türk İslami İstisnacılığı”, *Doğu Batı*, yıl 8, sy. 31, s. 29-52, 2005).

2006

1. *Religion, Society and Modernity in Turkey*, Syracuse University Press.
2. “Islam in Nineteenth and Twentieth Century in Turkey”, *Religi-on, Society and Modernity in Turkey* içinde, Syracuse University Press, s. 261-297.

3. "Some Consideration on the Building of an Ottoman Public Identity in the Nineteenth Century", *Religion, Society and Modernity in Turkey* içinde, Syracuse University Press, s. 125-134.
4. "Şerif Mardin'le merkez-çevre analizi üzerine", Söyleşi, *Toplum ve Bilim*, sy. 105, s. 7-10.

IV. Şerif Mardin'in Tercümelere

- Flanz, Gisbert H. (1956), *XIX. Asır Avrupasında Anayasa Hareketleri: Anayasacılık Hareketlerinin Mukayeseli Olarak İncelenmesine Giriş*, çev. Necat Erder, Şerif Mardin, Aydın Sinanoğlu, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Müşterek Yayınlar Serisi, no.2.
- Savcı, Bahri (1961), "A Glance at the Military Component of the State Practise and its Influence in Turkey", İng. Çev. Şerif Mardin, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, c. XVI, sy. 3, s. 47-54.

V. Şerif Mardin Üzerine Yazılan Eleştiriler, Tanıtımlar, Fikirlerini Konu Edinen Tezler, Makaleler, Değerlendirme Yazıları ve Kitaplar

- Heyd, Uriel (1963), "The Genesis of The Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas", Kitap Tanıtımı, *Bulletin of School of Oriental and African Studies*, University of London, c. XXVI, sy. 2, s. 432-433.
- Rustow, Dankwart A. (1963), "The Genesis of The Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas", Kitap Tanıtımı, *The American Historical Review*, Nisan, c. LXVIII, sy. 3, s. 750-751.
- Hodgson, Marshall G. S. (1963), "The Genesis of The Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas", Kitap Tanıtımı, *The American Journal of Sociology*, Mart, c. LXVIII, sy. 5, s. 602-603.
- Jaschke, G. (1963), "The Genesis of The Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas", Kitap Tanıtımı, *Die Welt des Islams*, Nisan, c. VIII, sy. 3, s. 210-213.
- Fischer, Sydney Nettleton (1964), "The Genesis of The Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas", Kitap Tanıtımı, *The Journal of Modern History*, Mart, c. XXXVI, sy. 1, s. 86-87.

- Keddie, Nikkie R. (1964), "Arabic Thought in the Liberal Age, 1798-1939.; The Genesis of The Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas", Kitap Tanıtımı, *Political Science Quarterly*, Haziran, c. LXXIX, sy. 2, s. 306-308.
- Meriç, Cemil (1970/1993), "Bu Ülkede Tefekkür Hâlâ Mümkün", Şerif Mardin'e mektup, 8 Nisan 1970, *Jurnal II (1966-1983)* içinde, Mahmut Ali Meriç (Yay. Haz.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Huden, Daniel P. (1973), "On the Impossibility of Cultural Revolution", *Comparative Education Review*, c. XVII, sy. 3, s. 307-312.
- Lerner, Daniel (1976), "Post-Traditional Societies", Kitap Tanıtımı, ed. S. N. Eisenstadt, *Social Forces*, c. LIV, sy. 3, s. 705-706.
- Weiker, Walter F. (1976), "Turkey: Geographic and Social Perspectives; Radical Politics in Turkey", Kitap Tanıtımı, ed. P. Benedict, E. Tümertekin, F. Mansur, *International Journal of Middle East Studies*, Nisan, c. VII, sy. 2, s. 302-305.
- Gotz, M. (1979), "Turkey: Geographic and Social Perspectives", Kitap Tanıtımı, ed. P. Benedict, E. Tümertekin, F. Mansur, *Die Welt des Islams*, c. XIX, sy. 1/4, 256-260.
- Leacock, Seth (1984), "Religious Organization and Religious Experience", Kitap Tanıtımı, ed. J. Davis, *American Anthropologist*, c. LXXXVI, sy. 3, s. 784.
- Voll, John O. (1985), "Religions and Societies: Asia and the Middle East", ed. Carlo Caldarola, Kitap Tanıtımı, *International Journal of Middle East Studies*, Şubat, c. XVII, sy. 1, s. 145-147.
- Landau, Jakob M. (1987), "Islam und Politik in der Türkei", Kitap Tanıtımı, *International Journal of Middle East Studies*, Şubat, c. XIX, sy. 1, s. 123-124.
- Commins, David (1991), "Religion and Social Change in Modern Turkey: The Case of Bediuzzaman Said Nursi", Kitap Tanıtımı, *International Journal of Middle East Studies*, c. XXIII, sy. 4, s. 630-632.
- Yavuz, Hakan (1992), "A Response to David Commins: Review of Şerif Mardin's *Religion and Social Change in Modern Turkey: The Case of Bediuzzaman Said Nursi*", Kitap Tanıtımı, *International Journal of Middle East Studies*, c. XXIV, sy. 4, s. 749-750.
- Commins, David (1992), "A Reply to M. Hakan Yavuz", Kitap Tanıtımı, *International Journal of Middle East Studies*, c. XXIV, sy. 4, s. 750.
- Dodd, C. H. (1994), "Islam in Modern Turkey: Religion, Politics and Literature in a Secular State" ed. Richard Tapper, Kitap Tanıtımı, *British Journal of Middle Eastern Studies*, c. XXI, sy. 1, s. 134.

- Kreiser, Klaus (1994), "Islam und Politik in der Türkei", Kitap Tanıtımı, *Die Welt des Islams*, Nisan, c. XXXIV, sy. 1, s. 130-131.
- Çelebi, Aykut (1995), "Dil ve Siyaset: Türk Siyasal Söyleminde Siyasetçi Profili ve Siyasetin Anlamlandırılması", Doktora tezi, Ankara Üniversitesi.
- Timur, Taner (1996), "Küreselleşme: Kuram İdeoloji ve Gerçekler...", *Marksizm ve Gelecek*, Yaz, s. 72-127 (özellikle bkz. 89-103).
- Appleby, R. Scott (1997), "Civil Society: Theory, History, Comparison", Kitap Tanıtımı, ed. John A. Hall, *Contemporary Sociology*, Mart, c. XXVI, sy. 2, s. 171-172.
- Çaylak, Adem (1997), "Osmanlı'da 'yöneten-yönetilen' ilişkisi: Başlıca Yaklaşımlar ve Şerif Mardin", Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi.
- (1998), *Osmanlı'da Yöneten ve Yönetilen: Bir Şerif Mardin Çözümlemesi*, Ankara: Vadi Yayınları.
- Himka, John-Paul (1998), "After Empire: Multiethnic Societies and Nation Building: The Soviet Union and the Russian, Ottoman and Habsburg Empires", Kitap Tanıtımı, *Political Science Quarterly*, Yaz, c. CXIII, sy. 2, s. 336-337.
- Kara, İsmail (1998), "Şerif Mardin Ne Yaptı Ne Yap(a)madı", *Biraz Yakın Tarih Biraz Uzak Hurafe* içinde, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Toker, İhsan (1998), "Türk Sosyolojisinde Din Teması", Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi.
- Serin, Mustafa (1998), "Şerif Mardin ve Din Sosyolojisi", Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi.
- Kurtuluş, Kayalı (2000), *Türk Düşünce Dünyasının Bunalımı*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Doğan, Necmettin (2000), "Şerif Mardin ve Türk Modernleşmesi", Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Yavuz, Hilmi (2001), "'Daemon' veya 'Şeytanilik' Üzerine (2)", *Zaman Gazetesi*, 2 Eylül 2001.
- Keyman, Fuat (2001), "Şerif Mardin, Toplumsal Kuram ve Türk Modernitesini Anlamak", *Doğu-Batı*, sy. 16, s. 9-30.
- Davison, Andrew (2002), *Türkiye'de Sekülerizm ve Modernlik*, çev. Tuncay Birkan, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yavuz, Hilmi (2003), "Sivil Toplum ve Mardin", *Zaman Gazetesi*, 19 Ekim 2003.
- Arli, Alim (2003a), "Oryantalizm ve Oksidentalizm Tartışmaları Ekseninde Şerif Mardin", Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi.

- (2003b), “Bir Siyaset Sosyoloğu Olarak Şerif Mardin”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. II, sy. 1, s. 493-510.
- (2004b), *Oryantalizm ve Oksidentalizm ve Şerif Mardin*, İstanbul: Küre Yayınları.
- (2006a), “Devletin sürekliliği, devrimin muhafazası, toplumun denetimi sorunu: Merkez-çevre paradigmasının sınırlılıkları üzerine notlar”, *Toplum ve Bilim*, sy. 105, s. 96-128.
- (2006b), “Weberci bir düşünürün başlangıç temrinleri: 1950’li yıllarda Şerif Mardin”, *İ.Ü.E.F. Sosyoloji Dergisi*, 3. dizi, sy. 12, s. 123-131.
- Öncü, Ahmet ve Orhan Tekelioğlu (der.) (2005), *Şerif Mardin’e Armağan*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Parla, Taha (2005), “Şerif Mardin’in Türkiye Düşünce Hayatına Öncü Katkıları”, A. Öncü ve O. Tekelioğlu (der.), *Şerif Mardin’e Armağan* içinde, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çiğdem, Ahmet (2005), “‘Milli Mesele’ Olarak Din”, A. Öncü ve O. Tekelioğlu (der.), *Şerif Mardin’e Armağan* içinde, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Keyman, E. Fuat (2005), “Şerif Mardin’i Okumak: Modernleşme, Yorumbilgisel Yaklaşım ve Türkiye”, A. Öncü ve O. Tekelioğlu (der.), *Şerif Mardin’e Armağan* içinde, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kayalı, Kurtuluş (2005), “*Şerif Mardin’e Armağan*: Şerif Mardin’in Düşüncelerine Sathi Bir Bakış”, Kitap Tanıtımı, *Milliyet Sanat*, Temmuz, s. 100-102.
- Yavuz, Hilmi (2005a), “AKP İktidarının Sosyolojik Temelleri”, *Zaman Gazetesi*, 29 Mayıs 2005.
- (2005b), “AKP ve Modern Yapılanma”, *Zaman Gazetesi*, 5 Haziran 2005.
- Ahıska, Meltem (2006), “Hayal edilemeyen toplum: Türkiye’de ‘merkezsiz çevre’ ve Garbiyatçılık”, *Toplum ve Bilim*, sy. 105, s.11-29.
- Açıkel, Fethi (2006), “Entegratif toplum ve muarızları: ‘Merkez-çevre paradigması’ üzerine eleştirel notlar”, *Toplum ve Bilim*, sy. 105, s. 30-69.
- Aydın, Suavi (2006), “Paradigmada tarihsel yorumun sınırları: Merkez-çevre temellendirmeleri üzerinden düşünceler”, *Toplum ve Bilim*, sy. 105, s.70-95.
- Gönenç, Levent (2006), “2000’li yıllarda merkez-çevre ilişkilerini yeniden düşünmek”, *Toplum ve Bilim*, sy. 105, s. 129-152.
- Çınar, Menderes (2006), “Kültürel yabancılaşma tezi üzerine”, *Toplum ve Bilim*, sy. 105, s. 153-165.

- Aytaç, Ahmet Murat (2006), “1960 sonrası düşünüşte siyaset ve toplum ilişkileri: Berkes, Küçükömer ve Mardin üzerine bir deneme”, *Toplum ve Bilim*, sy. 106, s. 7-42.
- Ateş, Kazım (2006), “Ulusal kimlik içinde Alevi-yurttaş ve merkez-çevre eksenini yeniden düşünmek”, *Toplum ve Bilim*, sy. 107, s. 259-275.
- Yavuz, Hilmi (2006), “Oryantalizm üzerine: Şerif Mardin’in yanılgıları”, *Zaman Gazetesi*, 17 Aralık 2006.
- Takış, Taşkın (2007), “Sosyal Bilimlerin ‘Öteki’ Kutbu: Şerif Mardin ve Entelektüel Bir Harita”, *Doğu Batı*, sy. 39, s. 273-290.
- Şeker, Fatih M. (2007), *Cumhuriyet İdeolojisinin Nakşibendilik Tasavvuru: Şerif Mardin Örneği*, İstanbul: Dergâh Yayınları.